

DEPARTAMENTUL PENTRU STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**ASPECTE COMPARATIVE
PRIVIND REGLEMENTĂRILE ÎN
CAZUL UNOR INFRAȚIUNI
SEXUALE ÎN STATE MEMBRE
ALE UNIUNII EUROPENE**

studiu documentar

martie 2026

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Bogdan Mrejeru
Consilier- Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350,
E-mail: doc@cdep.ro

ABSTRACT

În Uniunea Europeană, există o preocupare constantă referitoare la armonizarea legislației privind protecția victimelor **infrajeciunilor sexuale** și pentru combaterea violenței sexuale care încalcă dreptul fundamental la libertate, la integritate fizică și morală, la egalitate și la demnitatea persoanei precum și, în cazul femicidului sexual, a dreptului la viață.

Prezentul *studiu cu caracter documentar* relevă **aspecte comparative privind reglementările existente în cazul unor infracțiuni sexuale în state membre UE (ex: Austria, Danemarca, Grecia, Finlanda, Italia, Polonia, Portugalia, Spania, Suedia).**

De asemenea, prezentăm un *tabel sintetic* care vine în sprijinul înțelegerii unei imagini de ansamblu privind reglementările și procedurile existente în state membre ale Uniunii Europene. În acest sens, *investigarea unor infracțiuni sexuale se poate declanșa fără a fi necesară depunerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată (ex officio).*

În timp ce alegerea mijloacelor pentru a asigura protecția împotriva faptelor comise de persoane fizice se află în principiu în marja de apreciere a statului, *descurajarea efectivă împotriva actelor grave precum violul*, în care valorile fundamentale și aspectele esențiale ale vieții private sunt în joc, necesită prevederi penale eficiente. Statele membre UE au obligația pozitivă inerentă **art. 3 și 8 din Convenția europeană a drepturilor omului**¹ de a adopta dispoziții de drept penal care pedepsesc efectiv violul și de a le aplica în practică printr-o anchetă și urmărire penală eficace.

¹ https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron

CUPRINS

1. INTRODUCERE	5
2. ASPECTE COMPARATIVE	10
AUSTRIA	10
BELGIA	11
CIPRU	12
DANEMARCA	13
ESTONIA	14
FINLANDA	14
FRANȚA	16
GRECIA	17
ITALIA	18
LETONIA	19
POLONIA	20
PORTUGALIA	22
SPANIA	23
SUEDIA	25
ȚĂRILE DE JOS	26
BIBLIOGRAFIE	27
Tabel privind reglementări în cazul victimelor unor infracțiuni sexuale în state membre UE	30

1. INTRODUCERE

Infracționalitatea sexuală rămâne un fenomen grav și subraportat, atât la nivel european, cât și național iar nenumărate obstacole descurajează victimele violenței sexuale². Deși există o creștere a numărului de raportări a faptelor de acest tip, în continuare victimele³ infracțiunilor sexuale⁴ (ex. viol), se lovesc de multiple obstacole - lipsa acoperirii geografice și a finanțării publice continue și adecvate a serviciilor de sprijin (consiliere psihologică, juridică), slaba pregătire a resurselor umane pentru o intervenție coordonată centrată pe victimă, prezența prejudecăților și stereotipurilor sexiste, rasiste referitoare la victime, lipsa resurselor financiare alocate de la bugetul local sau național pentru funcționarea Centrelor de Intervenție pentru victimele violenței sexuale⁵.

Victimele se confruntă cu decizia de a contacta poliția imediat după un viol, moment în care pot fi traumatizate și încearcă să înțeleagă ce s-a întâmplat. De asemenea, victimele experimentează o gamă largă de simptome fizice, psihologice și emoționale, atât imediat, cât și pe termen lung. Aceste simptome pot include frică, anxietate, furie, autoînvinovățire, disociere, vinovăție, pierderea încrederii, flashback-uri, PTSD, depresie, fobii, tulburare de panică și tulburare obsesiv-compulsivă.

În consecință, victimele pot întâmpina mari dificultăți în a înțelege ce s-a întâmplat și, prin urmare, se pot comporta într-un mod care pare contraintuitiv, dar este, de fapt, doar o expresie normală a strategiei unice a victimei de a face față stresului copleșitor al agresiunii sexuale.

O caracteristică definitorie a violenței domestice și a violului este faptul că aceste fenomene afectează în mod disproporționat femeile⁶. Conform statisticilor, s-a arătat că violența bazată pe gen este atât o cauză, cât și o consecință a inegalității de gen ([Institutul European pentru Egalitate de Gen, 2025](#)). De exemplu, în medie, în Uniunea Europeană, 64,2 femei din 100.000 și 10,9 bărbați din 100.000 au fost victime ale agresiunii sexuale în 2022. Procentul de femei care au avut un partener și au suferit în mod repetat violență fizică (inclusive amenințări) sau sexuală comisă de partenerul lor variază de la 25% în Finlanda la 8% în Portugalia. Proporția bărbaților variază de la aproximativ 12% în Finlanda la sub 3% în Letonia, Portugalia, Slovenia și Lituania ([Eurostat 2025](#)).

² [raport violență sexuală](#)

³ <https://drept.ucv.ro/RSJ/images/articole/2008/RSJ4/A02HantiuAdi.pdf>

⁴ [Empowering Women: Shaping Politics for Equality – Centrul FILIA](#)

⁵ <https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2025/07/CENTRE-CIVVS.pdf>

⁶ <https://www.mdpi.com/2075-471X/14/6/86>

La nivel european, cadrul normativ relevant în materie este dat de:

- *Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice* ([Convenția de la Istanbul](#)⁷), adoptată în 2011;
- **Directiva (UE) 1385/2024** pentru protejarea victimelor violului și pentru asigurarea răspunderii penale a agresorilor, indiferent de existența sau retragerea unei plângeri prealabile;

Conform **alin. (5)** din *Directiva UE 1385/2024*: „Statele membre trebuie să garanteze că investigarea și urmărirea penală a violului nu depind de depunerea unei plângeri de către victimă sau reprezentantul acesteia și că procedurile nu sunt întrerupte doar pe motivul retragerii plângerii.”

De asemenea, *Directiva (UE) 1385/2024* privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice prevede obligația statelor membre în ceea ce privește incriminarea unor forme specifice de violență împotriva femeilor, precum mutilarea genitală a femeilor, căsătoria forțată/ căsătoria timpurie sau între copii, partajarea neconsensuală de materiale intime sau manipulate, urmărirea cibernetică în scopul hărțuirii, hărțuirea pe internet, incitarea cibernetică la violență sau la ură precum și instigare, complicitatea și tentativa la comiterea acestor infracțiuni.

Statele membre UE au obligația ca în termen de 3 ani de la adoptarea directivei să transpună prevederile sale în legislația internă, adică până cel târziu la data de 14 iunie 2027.

- **Directiva 2012/29/UE**⁸ din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului.

Adoptarea Directivei 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității a generat numeroase modificări ale unor acte normative naționale care priveau anumite categorii de victime sau proceduri legate de acestea. Principalele obiective ale directivei constau în asigurarea că victimele criminalității primesc informații, sprijin și protecție corespunzătoare și că pot participa la procedurile penale indiferent unde a apărut prejudiciul în spațiul UE⁹.

⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22023A0602\(01\)#:~:text=Ex%20parte%20and%20ex%20officio,in%20accordance%20with%20this%20Convention](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22023A0602(01)#:~:text=Ex%20parte%20and%20ex%20officio,in%20accordance%20with%20this%20Convention)

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32012L0029>

⁹ <https://www.universuljuridic.ro/wp-content/uploads/2024/11/111-158.pdf>

Mai mult, Directiva sus-menționată stabilește norme minime pentru victimele tuturor tipurilor de criminalitate, indiferent de naționalitatea sau de statutul victimelor din punctul de vedere al reședinței pe teritoriul UE¹⁰.

Pentru a putea dezvolta politici publice coerente, care să răspundă nevoilor victimelor violenței sexuale, este esențial să existe o colectarea detaliată a datelor privind *infracțiunile sexuale*¹¹, având indicatori comparabili, de către toate instituțiile responsabile pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale, în acord cu prevederile Convenției de la Istanbul și cu recomandările [GREVIO](#).

În ultimii ani, **în cazurile de violență împotriva femeilor și infracțiuni sexuale, a existat o tendință de a fi urmărite penal, indiferent dacă victima a depus sau nu plângere**. În acest sens, au fost operate schimbări recente în materie penală iar rezultatele indică o varietate de abordări în temeiul reglementărilor UE și al legislației naționale¹².

*Convenția de la Istanbul*¹³ a reglementat, de asemenea, această chestiune. În temeiul **art. 55 secțiunea 1** din Convenție, părțile se vor asigura că anchetele sau urmărirea penală a infracțiunilor stabilite în conformitate cu articolele 36 și urm (. . .) din prezenta Convenție nu vor depinde în totalitate de un raport sau de o plângere depusă de o victimă dacă infracțiunea a fost comisă în totalitate sau parțial pe teritoriul său și că procedurile pot continua chiar dacă victima își retrage declarația sau plângerea.

Prin acest articol, s-a căutat să ușureze povara pe care anchetele și procedurile penale îndelungate o impun adesea victimelor, asigurându-se în același timp că autorii sunt aduși în fața justiției. Scopul acestei prevederi este, prin urmare, de a permite desfășurarea anchetelor și procedurilor penale fără a plasa sarcina inițierii unor astfel de proceduri și a obținerii condamnărilor asupra victimei.

Faptul că multe dintre infracțiunile prevăzute de Convenție sunt săvârșite de membri ai familiei, parteneri intimi sau persoane din mediul social imediat al victimei și sentimentele de rușine, frică și neputință care rezultă din acestea duc la un număr scăzut de raportări și, ulterior, de condamnări. Prin urmare, autoritățile de aplicare a legii ar trebui să investigheze în mod proactiv pentru a aduna probe, cum ar fi dovezi substanțiale, mărturii ale martorilor, expertize medicale etc., pentru a se asigura că procedurile pot fi desfășurate chiar dacă victima își retrage declarația sau plângerea, cel puțin în ceea ce privește infracțiunile grave, cum ar fi violența fizică care are ca rezultat decesul sau vătămrile corporale.

¹⁰ <https://www.crj.ro/legislatia-privind-drepturile-victimelor-infracțiunilor-cateva-comentarii-si-propuneri/>

¹¹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2024/757618/EPRS_IDA\(2024\)757618_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2024/757618/EPRS_IDA(2024)757618_EN.pdf)

¹² <https://vlex.co.uk/vid/prosecution-ex-officio-or-875448857>

¹³ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/176889>

Modalitățile de urmărire penală a infracțiunii de viol au continuat să ocupe atenția specialiștilor în drept (ex: procurori, avocați și criminologi). Acestea reprezintă metodele consacrate de urmărire penală a persoanelor suspectate de comiterea unei încălcări a legii penale pentru a le trage la răspundere pentru faptă, respectiv pentru a iniția proceduri penale specifice. Astfel, se poate distinge între infracțiunile urmărite penal din oficiu și infracțiunile urmărite penal la cererea victimei.

O analiză a prevederilor dreptului penal din state membre ale UE arată că *infracțiunile cu caracter sexual sunt, în general, urmărite penal din oficiu*. Codul penal suedez prevede că infracțiunile sexuale sunt urmărite penal din oficiu dacă este în interes public. În Codul penal leton, infracțiunile care încalcă dreptul de a dispune liber de propriul corp în sfera sexuală sunt urmărite penal din oficiu. Urmărirea penală din oficiu a acestor infracțiuni sexuale are loc și în Belgia, Estonia și Austria.

*Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului*¹⁴ sunt frecvent citate ca argument în favoarea modului de urmărire penală a infracțiunii de viol bazat pe cerere. Astfel, este citat adesea cazul [M.C. v Bulgaria \(cererea nr. 39272/98\)](#), care se referă la desfășurarea necorespunzătoare a procedurilor penale în cazul violului. Cu toate acestea, hotărârile CEDO nu conțin nicio prevedere clară care să impună implementarea unui anumit mod de urmărire penală a violului. S-a impus cerința ca procedurile în cazurile de viol să fie eficiente.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a formulat o opinie conform căreia modul de urmărire penală a violului bazat pe cerere nu oferă un nivel adecvat de protecție a drepturilor individuale. În considerentele sale, Curtea a pus accentul pe modelarea procedurii astfel încât urmărirea penală a autorilor acestei infracțiuni să prezinte semne de eficacitate.

La nivel intern, prin HG nr.592 / 2021 a fost aprobată *Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale - „SINERGIE” 2021-2030* și a *Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale „SINERGIE” 2021-2030*¹⁵. Ca element de noutate (**n.n februarie 2026**), la Senat a fost înregistrată propunerea legislativă¹⁶ pentru completarea Legii nr. 53/2003 privind Codul muncii ([B77/2026](#)).

Proiectul de lege propune completarea Codului muncii prin introducerea unui nou articol, 152³, care instituie dreptul la 10 zile libere plătite pentru salariații care sunt victime ale *infracțiunilor de violență în familie ori infracțiunilor de viol sau agresiune sexuală*, precum și pentru salariații ai căror copii minori sunt victime ale unor asemenea fapte.

¹⁴ <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/eilpa/article/view/7712/5355>

¹⁵ <https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/05/HG-53.pdf>

¹⁶ <https://www.juridice.ro/816722/10-zile-de-concediu-cu-plata-pentru-victimele-violentei-domestice-violului-si-agresiunii-sexuale-proiect.html>

Conform [expunerii de motive](#), acest nou concediu se acordă pentru protecția victimelor în scopul refacerii emoționale și psihice, identificarea de servicii de sprijin, asistență juridică sau pentru orice demers necesar gestionării traumei.

Raportarea la instrumentele internaționale, la *jurisprudența CEDO*¹⁷ în cazurile de **viol** și a [CCR](#)¹⁸, precum și la principiile *jurisprudenței constituționale* privind proporționalitatea și **protecția reală a victimelor vulnerabile**¹⁹ justifică aprecierea noutății și a oportunității reglementării. Impactul, majoritar pozitiv, va depinde de claritatea normelor de implementare și de capacitatea de dialog social pentru armonizarea intereselor legitime ale victimelor²⁰ cu cele ale angajatorilor.

Ajutorul acordat victimelor infracțiunilor sexuale, în România și în multe state europene (care asigură un standard ridicat al recunoașterii și respectării drepturilor victimei, impus de "Directiva victime"²¹ și de alte documente normative) nu reprezintă, totuși, un suport eficient pentru ca victimele să se poată întoarce la o viață sănătoasă și demnă. Acest aspect reprezintă punctul de plecare declarat pentru o primă **strategie a Uniunii Europene în privința drepturilor victimelor**²².

În preambulul acesteia se arată că: „*în pofida progreselor reglementării la nivel european, rapoartele recente arată că victimele infracțiunilor încă nu se pot baza pe drepturile lor în UE. Dificultățile victimelor în accesarea justiției se datorează în principal lipsei de informații, sprijinului insuficient și protecției ineficiente. Victimele sunt deseori expuse victimizării secundare în timpul procesului penal și atunci când solicită despăgubiri. Celor care devin victime ale criminalității atunci când călătoresc în străinătate le este și mai dificil accesul la justiție și compensații. Pentru victimele cele mai vulnerabile, precum victimele violenței bazate pe sex, victimele copii, victimele cu dizabilități, victimele în vârstă, victimele infracțiunii de ură, victimele terorismului sau victimele traficului de persoane, este deosebit de dificilă parcurgerea procedurilor penale și să se ocupe de urmările crimei*”.

În cele ce urmează vom prezenta aspecte comparative privind reglementările existente în state membre UE referitoare la infracțiunile sexuale (ex. **viol, violență sexuală**) în sprijinul înțelegerii mai clare și conturarea unei imagini de ansamblu pentru acest domeniu.

¹⁷ <https://www.mpublic.ro/sites/default/files/PDF/indrumar.pdf>

¹⁸ [Decizia CCR nr. 139 din 14 martie 2017](#) referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 27 alin. (1) și (5) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

¹⁹ <https://www.juridice.ro/722822/abuzul-sexual-cum-ajutam-victimele.html>

²⁰ <https://inm-lex.ro/wp-content/uploads/2020/04/Revista-Themis-nr.-1-din-2020-varFin.pdf>

²¹ Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității

²² **EU Strategy on victims' rights** - https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1168

2. ASPECTE COMPARATIVE

AUSTRIA

Îmbunătățirea continuă a drepturilor și sprijinului acordat victimelor infracțiunilor este o prioritate majoră pentru Austria. La nivel național, drepturile victimelor și protecția acestora a fost în centrul aproape tuturor schimbărilor aduse procedurii penale din ultimele decenii, iar recent s-au adus amendamente prin *Legea de modificare a Codului de procedură penală* (CPP) din 2024 ([Strafprozessrechtsänderungsgesetz](#)) care a intrat în vigoare în 2025 respectiv:

- *Extinderea dreptului la asistență juridică pentru minorii care au fost martori la acte de violență* (art.66b (1), lit. (e) CPP);
- *Introducerea posibilității ca victimele să solicite transferul datelor lor cu caracter personal către o instituție enumerată în temeiul art. 66b alin.3 CPP, la alegerea victimei, dacă este necesar în scopul contactării și consilierii cu privire la posibilele cereri de asistență menționate anterior în temeiul art. 66b. 1 CPP (art. 66 (1) -(1c) CPP);*
- *Introducerea posibilității ca potențialele victime să depună o cerere de urmărire penală pentru infracțiune în cazul în care nu au fost inițiate proceduri prealabile din motive legale sau faptele relatate nu au dat naștere unei suspiciuni inițiale de infracțiune* (art. 197c CPP);
- *Relaxarea cerințelor formale pentru cererile de continuare a urmăririi penale* (art. 195 alin.(2) CPP);
- *Îmbunătățirea poziției juridice a victimelor în procedurile privind cererile de drept privat.*

Infracțiunea de *viol* este incriminată în **art.201 din Codul Penal** – [Strafgesetzbuch](#) ca fiind constrângerea unei alte persoane la un act sexual sau la un act sexual echivalent prin violență, amenințări periculoase sau priverie de libertate. Limitele de pedeapsă sunt stabilite în art. 201, alin.1 (pentru infracțiunea principală), iar la alin.2 (pentru săvârșirea infracțiunii în circumstanțe calificate). În cazul infracțiunii de *viol*, procedura penală se declanșează în urma **plângerii prealabile** a victimei, chiar dacă aceasta nu a suferit vătămări fizice grave.

Referitor la instanța competentă pentru judecarea ***infracțiunilor sexuale*** se aplică **art.32** din Codul de procedură penală austriac respectiv:

(1) *Tribunalul regional* care acționează drept Curte cu Jurați este compus din tribunalul cu jurați și completul de juriu. Tribunalul cu jurați este compus din 3 judecători, iar completul de juriu este format din 8 jurați.

[...]

4. ***viol* (art. 201 Cod penal), abuz sexual grav** asupra unei persoane sub 14 ani (art. 206 Cod penal) și infracțiunile enumerate la art. 31 alin. 3 subparag. 4 Cod penal;

Conform **art.178 Cod penal** durata maximă a arestării preventive: Până la începerea procesului principal, durata arestării preventive nu trebuie să depășească:

1) **2 luni** dacă inculpatul a fost arestat din cauza riscului de a sau a faptului că ar putea manipula probe (*art.173 alin. 2 subpr. 2*), în toate celelalte cazuri)

2) **6 luni** dacă inculpatul a fost arestat din cauza suspiciunii privind comiterea unei contravenții, un an din cauza suspiciunii de infracțiune și 2 ani din cauza suspiciunii pentru o infracțiune pedepsită cu închisoare de peste 5 ani.

BELGIA

Începând cu 21 martie 2022, există un nou cadru juridic penal pentru infracțiunile sexuale. Astfel, *Legea de modificare* a Codului Penal în ceea ce privește *abuzul sexual* a modernizat legislația penală existentă²³. De la intrarea în vigoare a acestei legi, principiul dreptului la autodeterminare sexuală și faptul de a consimți liber sau nu la anumite comportamente sexuale au ocupat un loc central. În plus, infracțiunile sexuale primesc noi definiții, iar pedepsele sunt înăsprite în anumite cazuri grave.

Legea de modificare sus-menționată clarifică, de asemenea, conceptul de „consimțământ” care trebuie să fie exprimat în mod explicit. În timpul actului sexual, consimțământul poate fi retras în orice moment. În urma mișcării [#metoo](#), absența unei reacții rămâne insuficientă pentru a justifica un act sexual consensual. Aceasta trebuie să fie verbalizată și pozitivă. Deși vârsta consimțământului sexual este încă stabilită la 16 ani, noua lege subliniază că consimțământul nu există sub vârsta de 14 ani. Sub această vârstă, orice act sexual va fi considerat viol.

[Art. 417/11 din Legea din 21 martie 2022 de modificare a Codului penal](#) definește **violul** după cum urmează:

„Violul înseamnă orice act care constă în sau este compus din penetrare sexuală de orice fel și prin orice mijloace, săvârșit asupra unei persoane sau cu asistența unei persoane care nu își dă consimțământul.” Codul penal belgian prevede pentru viol o pedeapsă cu închisoarea de la 10 la 15 ani.

Trebuie menționat că același Cod penal prevede circumstanțe agravante pentru viol ce măresc cuantumul pedepsei. Ele depind de anumite elemente legate de contextul în care a avut loc violența sexuală, de caracteristicile asociate cu victima sau de identitatea făptuitorului și de relația acestuia cu victima.

În ceea ce privește cazurile de viol, instanțele competente sunt instanțele penale și curtea cu juri. Curtea cu juri reprezintă o jurisdicție specială în Belgia, rezervată celor

²³ <https://share.google/iUAPvQWlbPrN6Qbqq>

mai grave infracțiuni, cum ar fi omorul, tentativa de omor, *violul agravat* și anumite infracțiuni politice sau de presă.

Din punct de vedere al procedurii penale, juriul, după ce deliberază la sfârșitul procesului, cu magistrații, dă un verdict cu privire la vinovăția inculpatului. Dacă juriul îl găsește pe inculpat vinovat, Curtea cu juri este, de asemenea, responsabilă de stabilirea pedepsei. Trebuie menționat că sentințele pronunțate de Curtea cu juri nu pot fi atacate cu apel, ceea ce o face o jurisdicție excepțională.

De regulă, cazurile de viol sunt judecate de către o instanță penală, cu posibilitatea unui al doilea grad de jurisdicție și fără juriu. În principal, ședințele de judecată sunt publice. Cu toate acestea, este posibil să se solicite ca audierea părților să se desfășoare cu ușile închise. Legea penală prevede în mod expres acest lucru pentru victimele anumitor infracțiuni sexuale, cum ar fi *violul sau agresiunea sexuală*. Judecătorul poate, de asemenea, să dispună o ședință cu ușile închise în interesul unui minor sau atunci când protejarea vieții private a părților o impune.

CIPRU

[Codul penal](#) cipriot a fost modificat în noiembrie 2020, iar reforma penală a fost necesară pentru a alinia definiția *violului și a altor infracțiuni sexuale* la realitățile contemporane. De asemenea, este incriminată *tentativa* de viol sau agresiune sexuală, precum și *constrângerea* unei terțe persoane de a comite un viol sau o agresiune sexuală.

Art. 144 din Codul penal prevede *violul* drept „infracțiune împotriva moralității”. Se introduce o infracțiune distinctă de agresiune sexuală prin penetrare cu un obiect sau orice parte a corpului (*art.146B CP*), pentru care lipsa *consimțământului* este de asemenea, un element constitutiv al infracțiunii, alături de forță, amenințare sau frică.

Urmărirea penală a infracțiunilor de *violență sexuală* este, în general, declanșată **din oficiu** (de către stat) odată ce se întocmește un raport de către organele specializate, conform prevederilor *Convenției de la Istanbul (2011)* pe care Cipru a ratificat-o în anul 2017²⁴ și intrată în vigoare din 2018. Aceasta înseamnă că poliția trebuie să investigheze cazul, iar biroul Procurorului General poate iniția urmărirea penală indiferent dacă victima raportează cazul în mod oficial, iar procedurile pot continua chiar dacă victima își retrage declarația.

²⁴ <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/cyprus>

DANEMARCA

La 1 ianuarie 2021, a fost adoptată o nouă lege privind *violul*²⁵, care introduce o definiție a acestuia bazată pe consimțământ - Consent Act (*Samtykkeloven*). Conform acestei legi, actul sexual fără consimțământ constituie *viol*, chiar și în absența violenței sau a amenințărilor²⁶. Reforma penală a mutat accentul juridic de la faptul dacă victima a opus rezistență la faptul dacă a existat consimțământ²⁷. Această schimbare a influențat, de asemenea, percepția publică în scopul de prevenire a violurilor²⁸.

Codul penal danez definește violul ca actul sexual cu o persoană fără consimțământ. (**Cap.4, art.216**) Același lucru este valabil și în cazul în care o persoană induce o altă persoană să întrețină un act sexual, bazându-se pe eroarea acesteia cu privire la identitatea agresorului. Pedeapsa maximă pentru viol este de 8 ani de închisoare. Cu toate acestea, pedeapsa poate fi majorată până la 12 ani dacă victima are vârsta sub 12 ani sau dacă agresorul are peste 22 de ani, iar victima are vârsta sub 15 ani.

În cazul *reținerii*, suspectul trebuie adus în fața unui judecător în termen de 24 de ore pentru o audiere preliminară, în urma căreia se poate dispune arestarea preventivă. Arestarea preventivă se acordă pentru intervale de 4 săptămâni și poate fi prelungită prin hotărâre judecătorească, atâ timp cât este necesar. Cu toate acestea, durata totală a arestării preventive nu trebuie să depășească durata potențialei pedepse privative de libertate²⁹.

Cazurile de viol sunt judecate în primă instanță de tribunalul districtual și atât inculpatul, cât și acuzarea pot ataca hotărârea la Înalta Curte de Justiție. În sistemul judiciar danez, există judecători consultanți care participă alături de judecătorii profesioniști la soluționarea infracțiunilor sexuale. Judecătorii consultanți sunt cetățeni obișnuiți care asistă la stabilirea atât a vinovăției, cât și a condamnării. Există 2 tipuri de procese penale care implică participarea consultanților:

- *Domsmandsag*³⁰ - „caz audiat de o instanță și judecători consultanți”: Acestea sunt cazuri în care procuratura solicită o pedeapsă mai mică de 4 ani. Completul Tribunalului Districtual este format dintr-un judecător profesionist și 2 judecători consultanți.

²⁵ <https://www.amnesty.fr/wp-content/uploads/2025/08/amnestyfr260803d6-da1a-4116-9f30-69e36749adef-denmark-give-us-respect-and-justice.pdf#:~:text=This%20report%20identifies%20several%20legislative,without%20consent%20that%20it's%20rape.>

²⁶ <https://rm.coe.int/first-thematic-evaluation-report-building-trust-by-delivering-denmark/1680b2d30b>

²⁷ <https://boap.uib.no/index.php/BJCLCJ/article/download/3237/3134/14148>

²⁸ [Anklagemyndighedens Vidensbase](https://www.anklagemyndighedensvidensbase.dk/)

²⁹ <https://www.amnesty.org/es/wp-content/uploads/2021/05/EUR1824302020ENGLISH.pdf>

³⁰ <https://www.legaldesk.dk/privat/diverse/domsmand-og-naevning>

- Nævningeseg - „proces cu juriu, caz judecat de judecător și juriu”: Acestea sunt cazurile în care procuratura solicită o pedeapsă de 4 ani sau mai mult. Completul este format din 3 judecători profesioniști și 6 judecători consultanți.

Pentru anul 2025³¹, instanțele daneze au stabilit ca obiectiv ca 80% din toate procesele echivalente cu juriu și cu judecător și consultanți, inclusiv *cazurile de viol*, să se încheie în termen de 170 de zile.

ESTONIA

În Estonia³², **violul** este incriminat în **art.141** din [Codul Penal](#) care definește actele sexuale săvârșite împotriva voinței victimei³³ prin forță sau prin exploatarea incapacității de a rezista. La sfârșitul anului 2025, guvernul a aprobat amendamente pentru a trece la o definiție bazată pe consimțământ concentrându-se asupra faptului dacă consimțământul a fost dat în mod explicit³⁴.

Violul simplu se pedepsește cu închisoare între 1 și 5 ani. Cazurile agravate (minori, mai mulți autori, vătămări corporale grave) se pedepsesc cu închisoare între 6 și 15 ani. Există pedepse pentru acte sexuale cu copii sub 14 ani (art. 145 CP), acte sexuale cu forță (art. 142 CP) și exploatarea dependenței (art. 143 CP).

Infrațiunile sexuale pot fi raportate la poliție sau online. Protecția juridică se aplică și în cadrul căsătoriilor³⁵.

FINLANDA

Finlanda a implementat reforme semnificative privind modul în care sistemul judiciar gestionează cazurile de viol. Noua legislație privind **infrațiunile sexuale**³⁶, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2023, prevede că absența consimțământului este factorul cheie în soluționarea cazurilor de viol, mai degrabă decât prezența violenței sau a amenințărilor. Aceasta înseamnă că legea penală recunoaște că victimele pot fi blocate sau pot deveni pasive, ceea ce înseamnă că violul poate avea loc fără rezistență explicită.

³¹ Nøgletal 1. kvartal 2025

³² https://www.coe.int/en/web/cm/news/-/asset_publisher/hwwluK1RCEJo/content/estonia-needs-to-better-address-all-forms-of-violence-against-women/16695#:~:text=In%20addition%2C%20the%20report%20mentions,forms%20of%20violence%20against%20women.

³³ <https://www.prokuratuur.ee/kriminaalmenetlusest/menetluses-osalevatele/kannatanu>

³⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S175606162400020X>

³⁵ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-210466%22%7D>

³⁶ [Sexualoffenceslaw - Ministry of Justice](#)

Alte schimbări importante includ o protecție mai ridicată a victimelor și pedepse mărite pentru infracțiunile sexuale.

Pe lângă viol, majoritatea prevederilor privind infracțiunile sexuale din *Capitolul 20* din Codul Penal au fost modificate. O modificare importantă este, de exemplu, că, atunci când fapta este suficient de gravă, *agresiunea sexuală* poate fi comisă și prin alte acte decât atingerea. De asemenea, diseminarea fără consimțământ a unei imagini cu caracter sexual este pedepsibilă în temeiul legislației penale modificate, la fel și abuzul sexual în mediul online.

Violul este definit în [Codul Penal \(39/1889\)](#) ca fiind *actul sexual fără participare voluntară*, punând accent pe consimțământul expres al victimei. Astfel, în Capitolul 20, Secțiunea 1 din Codul Penal se prevede că: *persoana care întreține un act sexual cu o persoană care nu participă la acesta în mod voluntar va fi condamnată pentru viol la închisoare de cel puțin un an și cel mult 6 ani*, în timp ce violul agravat se pedepsește cu o pedeapsă între 2 și 10 ani. Severitatea pedepsei depinde de factori precum violența, amenințările sau abuzul de vulnerabilitate.

Participarea unei persoane la un act sexual nu va fi considerată voluntară dacă:

1) *persoana nu a exprimat verbal, prin comportamentul său sau în orice alt mod că participă la acesta în mod voluntar,*

2) *persoana a fost constrânsă la un act sexual prin utilizarea violenței împotriva unei persoane sau prin amenințare, sau*

3) *persoana nu a fost capabilă să-și formuleze sau să-și exprime voința din cauza inconștienței, bolii, dizabilității, stării de frică, conștienței reduse, naturii bruște a situației, abuzului grav al unei poziții speciale de putere sau altui motiv comparabil.*

Potrivit Codului penal, de regulă, *infracțiunea de viol se urmărește din oficiu*. În cazul în care un făptuitor a obligat o altă persoană să întrețină un act sexual prin violență sau prin amenințarea cu utilizarea acesteia, victima violului în această formă poate solicita încetarea urmăririi penale (procurorul nu este obligat să respecte cererea). Forma infracțiunii de viol (care implică un grad mai mic de violență sau este clasificată ca atare datorită altor circumstanțe atenuante ale actului) se urmărește penal la cererea victimei, deși poate fi urmărită din oficiu atunci când procurorul constată că există un interes public.

Cazurile de **viol** sunt soluționate de către instanțele districtuale, deoarece nu există o instanță specializată dedicată exclusiv infracțiunilor sexuale³⁷. În conformitate cu Capitolul 4, secțiunea 1 din [Codul de procedură penală](#), o acuzație pentru o infracțiune sexuală va fi examinată de instanța de la locul săvârșirii infracțiunii.

Potrivit Capitolul 2, secțiunea 1 din [Codul de procedură judiciară](#), într-o cauză penală, instanța districtuală este competentă să judece atunci când sunt prezenți președintele de complet și 2 judecători consultanți. Aceasta înseamnă că instanțele

³⁷ [Processing of a criminal matter | Syttäläitös](#)

districtuale generale din Finlanda nu utilizează juri. În schimb, cauzele sunt soluționate de judecători profesioniști, asistați de judecători consultanți. Judecătorii consultanți sunt cetățeni obișnuiți numiți să participe la anumite cazuri, dar nu funcționează ca juriile din sistemele de drept comun.

Într-o anchetă penală, interogatoriul se referă la o procedură definită în legislația penală, de către și sub responsabilitatea unei autorități abilitate cu aceasta, în care informațiile relevante furnizate oral de către persoana audiată sunt înregistrate sau stocate într-un format aprobat. Dreptul de a fi audiat înainte de luarea în considerare a acuzațiilor, astfel cum este garantat în **art.21** din [Constituția Finlandei](#), se realizează prin audierea părților și prin declarația finală solicitată acestora.

Capitolul 4, Secțiunea 17, art. 1 din [Legea nr.805/2011 privind ancheta penală](#) stipulează că, atunci când o persoană suspectată de o infracțiune și-a pierdut libertatea odată cu reținerea, arestarea sau detenția preventivă, aceasta va fi notificată fără întârziere cu privire la drepturile sale³⁸.

Mai mult, Capitolul 3, Secțiunea 11, art. 1 din Legea privind ancheta penală arată că ancheta penală se desfășoară fără întârzieri nejustificate. Conform Capitolului 3, Secțiunea 4 din [Legea nr.806/2011 privind măsurile coercitive](#), o cerere de arestare a unei persoane se adresează instanței fără întârziere și nu mai târziu de a 3 zi de la data reținerii, înainte de ora 12.

De asemenea, Capitolul 3, Secțiunea 5 din Legea privind măsurile coercitive menționează faptul că o cerere de arestare preventivă trebuie introdusă în fața unei instanțe fără întârziere și va fi examinată în termen de cel mult 4 zile de la arestare. Dacă inculpatul este arestat în timp ce acuzația este în curs de judecată, chestiunea privind detenția sa va fi tratată în ordinea stabilită pentru arestarea persoanei arestate.

FRANȚA

Infracțiunile sexuale sunt incriminate de în [Codul penal](#), Paragraful I, „Despre viol”. **Art. 222-23** definește infracțiunea de viol ca „orice act de penetrare sexuală, de orice natură ar fi, comis asupra persoanei prin violență, constrângere, amenințare sau surprindere. Pedepsa pentru viol este de **15 de ani** de închisoare, care poate fi majorată în funcție de vârsta victimei sau natura relației dintre violator și victimă.

De asemenea, definiția legală a violului a fost extinsă în anul 2025 pentru a include noțiunea de *lipsă de consimțământ*. Anterior, violul era definit ca un act sexual săvârșit cu „violență, constrângere, amenințare sau surpriză”. În prezent, violul reprezintă *orice*

³⁸ <https://www.riku.fi/en/guides-and-instructions/criminal-procedure/preliminary-investigation/>

act sexual în care nu există un consimțământ „informat, specific, anterior și revocabil” este sancționat. Tăcerea sau absența reacției victimei nu implică consimțământ.

Procedura de urmărire penală se poate declanșa la denunțul oricărei persoane care deține dovezi ca un act de natură sexuală a avut loc, și indiferent dacă acesta este făcut prin telefon sau de către o persoană care nu dorește să-și dezvăluie identitatea, **la cererea părții vătămate sau din oficiu**.

Retragerea plângerii din partea victimei nu are efect asupra urmăririi penale, procurorul putând decide continuarea acesteia, independent de voința acesteia. Declarațiile scrise, certificatele medicale, fotografiile, precum și orice alte informații referitoare la comportamentul anterior ori actual al agresorului, constituie probe suficiente, astfel încât prezența în instanță a victimei nu este necesară.

GRECIA

Există 3 tipuri de infracțiuni de **viol** care sunt incluse în **art 336** din Codul Penal (2019)³⁹ respectiv: *violul fără consimțământ*, *violul prin utilizarea forței fizice sau amenințări la adresa vieții sau integrității fizice* și *violul agravat* (cazuri de viol în grup, cazuri care au dus la violul unei minore și moartea victimei).

Violul fără consimțământ se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani. Violul prin utilizarea forței fizice sau amenințări la adresa vieții sau integrității fizice se pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani. Violul agravat (cazuri de viol în grup, cazuri care au dus la moartea victimei sau violul unei minore se pedepsește cu închisoare pe viață.

[Legea nr. 3500/2006 privind combaterea violenței domestice](#) reprezintă principalul cadru normativ care o definește ca fiind **abuzul** fizic, psihologic, **sexual** sau economic în context familial, inclusiv soți/soții, parteneri/partenere de concubinaj și rude până la gradul al patrulea. Printre caracteristicile cheie se numără **urmărirea penală din oficiu** (nu este necesară depunerea unei plângeri prealabile), pedepse stricte și măsuri de protecție, cum ar fi îndepărtarea infractorului din domiciliu.

Cazurile de viol sunt judecate de Curtea mixtă cu juri. Este o instanță compusă din judecători și jurați. În Grecia, soluționarea acestor cazuri poate dura câțiva ani, în special atunci când s-a depus un apel, ceea ce duce la o a doua audiere completă a cazului. Perioada maximă de arest preventiv, conform art. 292 din Codul procedură penală⁴⁰, este de 18 luni pentru violul prin utilizarea forței fizice sau amenințări la adresa vieții sau integrității fizice și viol agravat și de 12 luni pentru violul fără consimțământ.

³⁹ <https://www.lawspot.gr/nomothesia/poinikos-kodikas-nomos-4619-2019/>

⁴⁰ <https://www.forin.gr/laws/law/3757/n-4620-2019#!/?article=35647,35687>

ITALIA

Principalele reforme penale privind protecția victimelor violenței domestice și a violenței bazate pe gen, care cuprind o serie de infracțiuni sexuale, inclusiv violența sexuală, sunt cuprinse în [Legea nr.69/2019](#). Din punct de vedere procedural, această lege a introdus o serie de măsuri menite să accelereze procedurile penale, asigurând astfel implementarea promptă a protecției victimelor.

Măsurile procedurale introduse de **Legea nr.69/2019** includ:

- *obligația poliției judiciare de a raporta imediat procurorului și de a efectua prompt orice acte de investigație delegate de acesta;*
- *obligația procurorului de a audia victima sau persoana care a sesizat infracțiunea în termen de 3 zile;*
- *obligația instanței penale de a transmite prompt instanței civile orice măsuri de protecție adoptate împotriva uneia dintre părțile în proceduri civile în curs, cum ar fi cazurile de separare a soților sau de custodie/responsabilitate a copiilor, dacă acestea se referă la violență domestică sau bazată pe gen;*
- *utilizarea brățării electronice pentru a asigura respectarea ordinelor de restricție care interzic apropierea de locurile frecventate de victimă. În plus, este important de menționat că legea nr.69/2019 a majorat atât pedeapsa minimă, cât și pedeapsa maximă pentru violență sexuală, ridicând pedeapsa minimă de la 5 la 6 ani, iar pedeapsa maximă de la 10 la 12 ani de închisoare.*

În sistemul juridic italian, **violul** este clasificat drept violență sexuală, așa cum este prevăzut la **art.609-bis din Codul Penal**, care prevede:

„Orice persoană care, prin violență, amenințări sau abuz de autoritate, obligă pe cineva să efectueze sau să sufere acte sexuale se pedepsește cu închisoare pe o perioadă de la 6 la 12 ani. Oricine induce o altă persoană să efectueze sau să sufere acte sexuale:

1. prin exploatarea inferiorității fizice sau psihologice a victimei în momentul infracțiunii;

2. prin inducerea în eroare a victimei, astfel încât făptuitorul este confundat cu altcineva, se pedepsește cu aceeași pedeapsă. În cazuri mai puțin grave, pedeapsa poate fi redusă cu până la două treimi.”

De asemenea, există mai multe circumstanțe agravante specificate la **art. 609-ter CP**, care pot majora pedeapsa cu până la o treime. Acestea includ situațiile în care infracțiunea a fost comisă împotriva unui minor sub 18 ani, a unei femei însărcinate sau a unei persoane aflate sub îngrijirea sau tutela făptuitorului, precum și atunci când s-au folosit arme sau substanțe intoxicante, cum ar fi alcoolul sau stupefiantele.

Reglementările penale se aplică audierii obligatorii a inculpatului aflat în arest preventiv (**art.294 din Codul de procedură penală**). Aceasta înseamnă că judecătorul trebuie să audieze inculpatul imediat sau oricum în termen de 5 zile de la începerea arestării preventive. De asemenea, se aplică perioadei de arestare preventivă pentru

inculpații în cazurile de viol (**art.303 din Codul de procedură penală**). Sunt prevăzute diverse durate de arestare în funcție de diferitele etape ale procedurii (urmărirea prealabilă, rechizitoriul sau începerea arestării preventive, condamnarea de gradul I), care depind de pedeapsa maximă pentru infracțiune. În cazul violului, durata totală a arestării preventive nu va depăși 4 ani.

LETONIA

În [Codul penal](#) leton, infracțiunile care încalcă dreptul de a dispune liber de propriul corp în sfera sexuală *sunt urmărite penal din oficiu*. Procedurile penale se desfășoară în interes public, indiferent de voința persoanei căreia i s-a provocat vătămarea, cu excepția cazului în care legea prevede altfel.

Infracțiunile împotriva libertății și inviolabilității sexuale includ *violul (art.159 CP), abuzul sexual (art.160 CP), actele sexuale cu o persoană sub 16 ani (art.161CP) și actele sexuale care duc la depravarea unui minor (art.162 CP)*.

Violul⁴¹ se pedepsește cu închisoare de la 4 la 10 ani și cu probațiune de până la 5 ani. Violul comis de un grup de persoane sau violul unei minore se pedepsește cu închisoare pe viață sau cu închisoare de la 5 la 20 de ani și cu probațiune de până la 5 ani. Violul, dacă a cauzat consecințe grave, sau violul unei persoane care nu a împlinit vârsta de 16 ani se pedepsește cu închisoare pe viață sau cu închisoare de la 10 la 20 de ani și cu probațiune de până la 5 ani.

Victimele infracțiunilor sexuale⁴² sunt clasificate drept „victime special protejate”, ceea ce asigură un sprijin sporit în timpul procesului penal. Violul în cadrul căsătoriei sau al relațiilor intime este incriminat și tratat ca o circumstanță agravantă.

Conform jurisprudenței⁴³ privind *infracțiunile de viol*⁴⁴ sau *violență sexuală*, cel mai frecvent instanța aplică următoarele circumstanțe atenuante, care sunt prevăzute și în Codul Penal: 1) făptuitorul a pledat vinovat, a recunoscut conștiincios infracțiunea și a regretat-o; 2) infracțiunea a fost comisă de o persoană aflată într-o stare de răspundere diminuată. În plus, Codul Penal prevede că, la stabilirea pedepsei, instanța poate recunoaște ca circumstanță atenuantă o altă circumstanță (legată de infracțiunea comisă) care nu este prevăzută de lege.

Conform **art.253**⁴⁵ din [Codul de procedură penală](#) leton, o măsură preventivă se aplică ca măsură coercitivă unei persoane suspectate sau acuzate dacă există motive să se

⁴¹ <https://share.google/tXx0YUdcxAYAMCzIz>

⁴² <https://rm.coe.int/state-report-of-latvia-addressed-to-grevio-received-on-25-march-2025/1680b4fa6f>

⁴³ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-161741%22%7D>

⁴⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-72409%22%7D>

⁴⁵ https://eige.europa.eu/gender-based-violence/regulatory-and-legal-framework/legal-definitions-in-the-eu/latvia-intimate-partner-violence?language_content_entity=en

creadă că persoana în cauză continuă activități infracționale, obstrucționează sau evită procedurile penale premergătoare procesului. De exemplu, interdicția impusă făptuitorului de a se apropia de o anumită persoană sau de un anumit loc.

Interdicția de a se apropia de o anumită persoană este o restricție prevăzută prin decizia instanței care decide ca persoana suspectată sau acuzată să fie mai aproape de victimă, să evite contactul fizic sau vizual cu aceasta și să nu utilizeze niciun mijloc de comunicare sau de transfer de informații. Detenția poate fi impusă numai dacă faptele specifice obținute în cadrul procedurii penale dau motive pentru o suspiciune rezonabilă că persoana a comis o infracțiune pedepsită cu închisoare, iar aplicarea unei alte măsuri nu poate garanta că persoana nu va comite, nu va interveni sau nu va evita o nouă infracțiune.

POLONIA

Referitor la infracțiunea de *viol*, **art.197 Cod penal** prevede că: „Oricine obligă o altă persoană să întrețină raporturi sexuale prin violență, amenințări ilegale sau înșelăciune sau în orice alt mod fără consimțământul⁴⁶ acesteia, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 15 ani.”

O modificare semnificativă a Codului de procedură penală privind *protecția victimelor* (inclusiv a **infracțiunilor sexuale**⁴⁷) a fost operată prin modificarea din 16 decembrie 2020 a art. 52a CPP care prevede evaluarea individuală a nevoilor victimelor în ceea ce privește protecția lor. Astfel, **art. 52a** din [Codul de Procedură penală](#), în formularea actuală a alin.1, arată că, în cazul acțiunilor probatorii cu participarea victimelor, ținând cont de necesitatea aplicării măsurilor de protecție a victimelor, organul care efectuează procedurile penale trebuie să determine circumstanțele cauzei, condițiile personale caracteristice, în ceea ce privește amploarea consecințelor negative ale infracțiunii.

De asemenea, conform alin.3 al **art. 58a** din Codul de procedură penală, constatările sus-menționate se fac de către organul care efectuează procedurile penale utilizând un chestionar individual de evaluare a victimei, bazat pe un model elaborat de Ministrul Justiției, înainte de începerea procesului.

[Codul de procedură penală](#) conferă instanței competența de a efectua probatorii în timpul procedurilor penale preliminare. Instanța, conform **art.185a-185c** din Codul de procedură penală, este obligată să audieze martorii vulnerabili, fapt care ar trebui să se întâmple o singură dată în cursul procesului penal. Prin urmare, instanța se angajează să audieze un martor într-un stadiu foarte incipient al procedurii penale, chiar înainte de începerea procesului, astfel încât martorul să nu fie nevoit să depună din nou mărturie în

⁴⁶<https://notesfrompoland.com/2024/06/28/polish-parliament-approves-new-rape-law-making-sex-without-consent-a-crime/>

⁴⁷https://arch.ies.gov.pl/images/PDF/2016/vol_105/105_Bochenski.pdf

timpul procesului; acest lucru este realizat pentru a preveni traumatizarea sau victimizarea ulterioară a martorului.

Martorii vulnerabili cărora li se acordă această dispensă sunt copiii sub vârsta de 15 ani care sunt victime sau martori ai unor infracțiuni sexuale sau infracțiuni împotriva familiei. De asemenea, se aplică tuturor *victimelor violului sau ale altor infracțiuni sexuale*, indiferent de vârsta victimei. Mai mult, dacă există riscul ca un martor să nu poată fi audiat în timpul unui proces, o parte, procurorul sau alt organ de justiție penală care efectuează proceduri preliminare poate solicita instanței audierea martorului (articolul 316 § 3 din Codul de procedură penală). Evident, instanța nu este obligată să dispună o astfel de cerere și poate refuza să o facă.

În conformitate cu art. 25 alin. 1 punctul 2 din Codul de procedură penală, tribunalele districtuale au competență de judecată asupra cazurilor de viol. Codul de procedură penală nu include prevederi specifice privind arestarea preventivă în cazurile de viol.

În Polonia, perioada de arestare preventivă se calculează din ziua arestării. Tribunalul districtual în care se desfășoară procedurile penale are competența de a aplica arestarea preventivă în timpul acestora; în cazuri urgente, arestarea preventivă poate fi aplicată și de orice altă instanță districtuală (art. 250 alin. 2 din Codul de procedură penală).

Instanța poate aplica arestarea preventivă pentru o perioadă de cel mult 3 luni. Instanța de fond competentă să soluționeze cauza poate prelungi termenul arestării preventive peste cele 3 luni, dacă este necesar. Termenul arestării preventive poate fi prelungit până la o perioadă totală de maximum 12 luni (art. 263 alin. 2 din Codul de procedură penală).

Cu toate acestea, dacă durata totală a arestării preventive aplicată înainte de pronunțarea hotărârii instanței de fond (inclusiv orice arestare preventivă în cursul procedurilor preliminare) depășește 2 ani, decizia privind prelungirea arestării preventive este luată de Curtea de Apel din circumscripția căreia se soluționează cauza, la cererea instanței care se ocupă de aceasta; o astfel de cerere se depune în cazurile enumerate mai sus, referitoare la procedurile preliminare (art. 263 alin. 4 din Codul de procedură penală). Curtea de Apel nu poate, totuși, prelungi arestul preventiv mai mult de 12 luni dacă pedeapsa în cauză nu depășește 5 ani de închisoare, cu excepția cazului în care este necesară prelungirea arestului preventiv.

PORTUGALIA

Conform [art.164](#) din **Codul penal**⁴⁸ portughez, oricine obligă o altă persoană să sufere sau să practice copulație sau act sexual anal/oral cu sine sau cu o altă persoană sau să sufere sau să practice acte de introducere vaginală, anală sau orală a unor părți ale corpului sau a unor obiecte, comite infracțiunea de **viol**⁴⁹ care se pedepsește cu închisoare de la 1 la 6 ani dacă a fost utilizată forța („violação”).

Ulterior, art.164 din Codul Penal a fost modificat prin [Legea nr.45/2023](#) pentru protecția victimelor infracțiunilor sexuale. În versiunea anterioară, suferința copulării sau a actului sexual anal/oral cu sine însuși sau cu o altă persoană de către victimă, sau suferința actelor de introducere vaginală, anală sau orală a unor părți ale corpului sau a unor obiecte, nu constituia infracțiune⁵⁰.

Conform dispozițiilor **art.177** din Codul penal⁵¹, se prevăd *circumstanțe agravante* dacă victimă unei infracțiuni sexuale este ascendent, descendent, adoptator, adoptat, rudă sau asimilat până la gradul al doilea al făptuitorului; ori dacă se află într-o relație de familie, concubinaj, tutelă sau custodie, ori dependență ierarhică, economică sau de muncă față de făptuitor, iar infracțiunea este săvârșită profitând de această relație. Pedepsele prevăzute la art.164 CP se majorează cu o treime, în limitele lor minime și maxime. Mai mult, dacă victima este o persoană deosebit de vulnerabilă, din cauza vârstei, a dizabilității, a bolii sau a sarcinii, pedepsele se majorează cu o treime, în limitele lor minime și maxime.

Începând cu iulie 2025, Portugalia a reclasificat *violul*⁵² drept „infracțiune publică”, permițând autorităților să investigheze și să urmărească penal cazurile *fără a fi necesară o plângere oficială din partea victimei*. Această reformă penală majoră înseamnă că poliția poate acționa doar pe baza probelor sau a rapoartelor martorilor. Astfel, legea definește violul ca fiind orice act sexual fără consimțământ.

Aspectele cheie ale urmăririi penale în cazul infracțiunilor sexuale (ex: violul) includ:

Actele sexuale care implică penetrare forțată (vaginală, anală sau orală) sau utilizarea amenințărilor se pedepsesc cu 3 până la 10 ani de închisoare.

Procurorii nu se mai bazează pe plângerea oficială a victimei pentru a iniția acțiuni, o schimbare menită să reducă povara asupra supraviețuitorilor. Cazurile sunt gestionate de [Poliția Judiciară](#) (PJ).

⁴⁸ https://www.law.cornell.edu/gender-justice/resource/c%C3%B3digo_penal_livro_ii_t%C3%ADtulo_i_%E2%80%93_crimes_contra_a_pessoa_cap%C3%ADtulo_v_%E2%80%93_crimes_contra_a_liberdade_e

⁴⁹ https://eige.europa.eu/gender-based-violence/countries/portugal?language_content_entity=en#rape-number-of-women-victims

⁵⁰ <https://www.gov.uk/government/publications/portugal-information-for-victims-of-rape-and-sexual-assault/guidance-for-victims-of-rape-and-sexual-assault-in-portugal#legal-framework>

⁵¹ <https://share.google/C1uTXezbTbYjXse9l>

⁵² <https://www.euronews.com/my-europe/2025/07/11/portugals-parliament-reclassifies-rape-as-public-crime-bringing-it-in-line-with-europe>

Procesele de viol nu sunt soluționate în ședințe publice, iar martorii pot depune mărturie în afara sălii de judecată pentru a-și proteja identitatea și siguranța.

Servicii de asistență pentru victimele infracțiunilor sexuale sunt acordate de *Asociația Portugheză pentru Sprijinirea Victimelor (APAV)* ce oferă victimelor o linie telefonică directă disponibilă 24/7 (116 006).

De asemenea, [Statutul victimelor](#), aprobat prin *Legea nr.130/2015*⁵³, acordă drepturi victimelor deosebit de vulnerabile, și anume celor împotriva cărora a fost comisă o infracțiune violentă. Printre aceste drepturi se numără următoarele:

a) întrebările trebuie adresate victimei de aceeași persoană, dacă victima dorește acest lucru și cu condiția ca desfășurarea procedurii penale să nu fie prejudiciată.

b) interogarea victimelor violenței sexuale, violenței bazate pe gen sau violenței în relațiile intime, cu excepția cazului în care este efectuată de un procuror sau de un judecător, trebuie realizată de o persoană de același sex cu victima, dacă victima dorește acest lucru și cu condiția ca desfășurarea procedurii penale să nu fie prejudiciată.

c) aplicarea de măsuri special pentru evitarea contactului vizual între victime și inculpați, în special în timpul mărturiei, prin mijloace tehnologice adecvate.

d) furnizarea de declarații pentru referințe ulterioare.

e) excluderea publicității de la audieri.

f) de asemenea, se consideră vinovat de viol oricine comite, prin mijloace de violență, amenințări grave sau după ce, în acest scop, a făcut persoana inconștientă sau incapabilă să reziste, obligă o altă persoană să sufere sau să practice, cu sine însuși sau cu o altă, copulație, act sexual anal sau act sexual oral sau să sufere sau să practice acte de inserție vaginală, anală sau orală a unor părți ale corpului sau a unor obiecte.

SPANIA

Infracțiunea de viol nu este definită ca un concept autonom în dreptul penal spaniol, ci este o formă de agresiune sexuală⁵⁴. Astfel, *agresiunile sexuale* sunt definite în **art. 178-180** din *Legea organică nr.10/1995* privind [Codul penal](#), cu modificările ulterioare, iar *violul*⁵⁵ este prevăzut de **art. 179** din *Codul penal*⁵⁶.

Infracțiunea de agresiune sexuală pedepsește acele acte care încalcă libertatea sexuală a persoanelor, aceasta fiind dreptul legal protejat, fără consimțământul acestora. După reforma penală prin [Legea organică nr.10/2022](#) („Numai da este da”), privind

⁵³ diariodarepublica.pt/dr/analise-juridica/lei/130-2015-70186239

⁵⁴ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-245390%22%7D>

⁵⁵ https://eige.europa.eu/gender-based-violence/countries/spain?language_content_entity=en#rape-number-of-women-victims

⁵⁶ <https://www.pineradelolmo.com/sexual-offences-in-spain/>

garanția integrală a libertății sexuale, **consimțământul** există atunci când este exprimat liber prin acte care, ținând cont de circumstanțele cazului, exprimă în mod clar voința persoanei.

Agresiunea sexuală este considerată exercitarea de acte, prin violență, intimidare sau abuz de o situație de superioritate sau vulnerabilitate a victimei. În acest sens, **violul** reprezintă un tip agravat de agresiune sexuală, constând în acces carnal pe cale vaginală, anală sau orală sau introducerea de membre sau obiecte corporale prin una dintre primele două mijloace și se pedepsește cu închisoare de la 4 la 12 ani. Dacă este comisă cu violență sau intimidare sau dacă voința victimei este încălcată, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani. Există 7 subtipuri agravate de agresiune sexuală, care sunt prevăzute la **art.180** din Codul penal care stabilește circumstanțele speciale ale unei infracțiuni sexuale ce măresc durata pedepsei cu închisoarea.

Circumstanțele agravante sunt următoarele:

- Când violența sexuală sau intimidarea exercitată au un caracter deosebit de degradant sau umilitor;
- Când actele sunt comise prin acțiunea comună a două sau mai multe persoane⁵⁷;
- Când victima este deosebit de vulnerabilă din cauza vârstei, bolii, handicapului sau circumstanțelor speciale, cu excepția celor prevăzute la art. 183 CP;
- Când, pentru a executa infracțiunea, făptuitorul s-a prevalat de o superioritate sau de o relație, ca fiind ascendent, descendent sau frate sau soră, biologic sau adoptat sau afin al victimei;
- Când făptuitorul folosește arme sau alte mijloace la fel de periculoase care pot cauza moartea sau oricare dintre vătămrile prevăzute la art. 149 și 150 din Codul penal, fără a aduce atingere pedepsei corespunzătoare pentru moartea sau vătămrile cauzate.

În cazul în care două sau mai multe dintre circumstanțele de mai sus concurează, pedepsele prevăzute în prezentul articol se vor aplica în jumătatea superioară.

Astfel, Capitolul I din Codul penal a fost reformat complet prin Legea organică nr.10/2022 privind garanția completă a libertății sexuale, iar principala noutate introdusă de această lege a fost echivalarea abuzului sexual cu agresiunea sexuală. Până atunci, diferența fundamentală dintre cele două infracțiuni era că agresiunea necesita violență sau intimidare, iar abuzul nu. Prin urmare, a fost eliminată infracțiunea de abuz sexual din Codul penal pentru a o integra în infracțiunea de agresiune. Aceasta înseamnă că, începând cu octombrie 2022, orice atac împotriva libertății sexuale este considerat agresiune sexuală, indiferent dacă există sau nu violență sau intimidare.

⁵⁷ <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/13552600.2021.1949499?needAccess=true>

În privința pedepselor aplicabile:

- *Infrațiunea de agresiune sexuală*, înainte de această lege, era pedepsită cu închisoare de la 1 la 5 ani. Prin această reformă, abuzul sexual este eliminat, iar agresiunea sexuală se pedepsește cu închisoare de la 1 la 4 ani, ceea ce înseamnă că poate avea o pedeapsă mai mică.

- *Infrațiunea de viol*, în conformitate cu legea „da e da”, se pedepsește cu închisoare de la 4 la 12 ani. Anterior, aceste infracțiuni erau pedepsite cu închisoare de la 6 la 12 ani, care era întotdeauna o pedeapsă mai mare.

De asemenea, [Legea organică nr.4/2023](#) pentru modificarea Codului penal, privind infracțiunile împotriva libertății sexuale, a Legii de procedură penală și a Legii organice 5/2000, din 12 ianuarie, care reglementează răspunderea penală a minorilor, a modificat Legea nr.10/2022 „Numai da este da” respectiv:

- Agresiunea sexuală se pedepsește cu închisoare de la 1 la 4 ani, în general, dar se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani dacă există violență sau intimidare sau dacă voința victimei este încălcată.

- Violul se pedepsește cu închisoare de la 4 la 12 ani, dar pedeapsa este majorată la 6 la 12 ani dacă se folosește violență sau intimidare sau dacă voința victimei este încălcată.

SUEDIA

Din 2018, Suedia⁵⁸ și-a modificat legislația penală privind **infracțiunile sexuale**⁵⁹ pentru a extinde definiția **violului** la orice act de penetrare comis fără consimțământul victimei.

O particularitate a legislației suedeze este introducerea unor noi [infracțiuni sexuale](#) în [Codul penal](#) - viol „din neglijență” și *agresiune sexuală din neglijență*, care sunt supuse unei pedepse penale (cu închisoarea) mai puțin severe decât violul în sine. În astfel de situații, făptuitorul nu are intenția activă de a comite viol, dar este grav neglijent în ceea ce privește circumstanța că cealaltă persoană nu participă în mod voluntar. Aceste infracțiuni sunt sancționate cu închisoare de la 2 la 6 ani, putând fi mai mare în caz de vătămare sau rănire respectiv 5-10 ani pentru cazurile grave.

De asemenea, începând cu 1 iulie 2018⁶⁰, *urmărirea penală* în cazurile de viol se bazează pe „[legea consimțământului](#)” care definește violul ca activitate sexuală fără

⁵⁸ <https://www.coe.int/en/web/portal/-/violence-against-women-in-sweden-progress-report-from-council-of-europe-experts#:~:text=Other%20noteworthy%20steps%20include%20the,agencies%2C%20prosecutors%20and%20the%20judiciary.>

⁵⁹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700/#K6

⁶⁰ <https://bra.se/english/publications/archive/2025-04-08-application-and-consequences-of-the-consent-law#:~:text=Summary,was%20a%20risk%20of%20this.>

consimțământ⁶¹ voluntar și activ, în loc să se bazeze pe dovezi de violență sau amenințări. Acest cadru legal include „violul neglijent” care permite condamnarea dacă făptuitorul ar fi trebuit să realizeze lipsa consimțământului.

Procedura penală⁶², în caz de violență intimă, se poate declanșa în urma reclamației oricărei persoane care poate dovedi actul de violență, astfel încât *victima nu este obligată să depună plângere împotriva agresorului*⁶³. Violul din neglijență, introdus în 2018, permite urmărirea penală chiar dacă făptuitorul nu a intenționat să comită un viol, dar a fost imprudent în ceea ce privește consimțământul victimei.

În urma legii privind consimțământul din 2018⁶⁴, condamnările au crescut, cu o creștere raportată de 75% în primii doi ani. Cu toate acestea, există o diferență semnificativă între violurile raportate (4.810 în 2022) și condamnările (325 în 2022). Deși procesele sunt în general publice, cazurile de viol sunt adesea judecate cu ușile închise pentru a proteja intimitatea victimei.

ȚĂRILE DE JOS

Urmare a proiectului de lege prezentat la 8 martie 2021 a fost revizuită definiția pentru *infracțiunea de viol*⁶⁵, ca parte a unei reforme penale ce face parte dintr-o tendință europeană mai amplă de implementare a unui cadru juridic care se concentrează pe lipsa consimțământului mai degrabă decât pe utilizarea forței. Astfel, se disting, atât o variantă intenționată, cât și una neglijentă a violului⁶⁶. În cazul violului intenționat, violența, forța și amenințările constituie *circumstanțe agravante*.

„**Art. 242 Cod Penal** (Violul neglijent): Cel care săvârșește acte sexuale cu o persoană care constau în sau includ penetrarea sexuală a corpului, în timp ce are motive întemeiate să suspecteze că această persoană nu are voința de a face acest lucru, va fi pedepsit ca vinovat de viol neglijent cu închisoare de până la 4 ani sau cu o amendă din a patra categorie.

Art. 243 Cod Penal (Viol intenționat, viol intenționat calificat): 1) Cel care săvârșește acte sexuale cu o persoană care constau în sau includ penetrarea sexuală a corpului, atunci când știe că această persoană nu are voința de a face acest lucru, va fi pedepsit ca vinovat de viol intenționat cu închisoare de până la 9 ani sau cu o amendă din a cincea categorie.” 2) Persoana care se face vinovată de viol intenționat precedat, însoțit sau urmat de constrângere, violență sau amenințări se pedepsește cu închisoare de până la 12 ani sau cu o amendă din a cincea categorie.

⁶¹ https://swedishgenderequalityagency.se/gender-equality-in-sweden/sweden-s-consent-law/#:~:text=Sweden's%20Consent%20Law%2C%20enacted%20in%20July%202018%2C%20other%20well%20or%20are%20in%20a%20relationship**

⁶² <https://www.aklagare.se/ordlista/s/sexualbrott/>

⁶³ <https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-02-13-samtyckeslagens-tillampning-och-konsekvenser>

⁶⁴ <https://roks.se/assets/files/rapport-samtyckeslagen.pdf>

⁶⁵ <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A3728691/view>

⁶⁶ <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1023263X241232627>

Începând cu 1 iulie 2024, victimele violenței sexuale și ale comportamentului sexual agresiv sunt mai bine protejate datorită [Legii privind infracțiunile sexuale](#) (*Wet seksuele misdrijven*⁶⁷) și pot raporta violul și agresiunea sexuală. Pentru a exista o infracțiune sexuală, nu mai este necesar să se dovedească existența unei constrângeri, atâta timp cât există semne clare că cealaltă persoană nu dorește să întrețină relații sexuale.

Constrângerea reprezintă un factor agravant, dar nu mai este o cerință pentru condamnarea pentru viol sau agresiune sexuală. Noua lege incriminează, de asemenea, hărțuirea sexuală în public care poate avea loc pe stradă, dar și, de exemplu, pe site-urile web și prin intermediul rețelelor de socializare. În plus, solicitarea sexuală a copiilor sub 16 ani - sau chat-ul sexual - va fi pedepsită, iar pedepsele maxime pentru o serie de infracțiuni sexuale au fost majorate. Principiul de bază al noii legi este că violența sexuală și comportamentul sexual agresiv offline și online sunt în egală măsură pedepsibile.

Ancheta penală se declașează după depunerea unei plângeri (notificări) la poliție⁶⁸ care va începe procedura de investigare. Scopul acestei anchete este de a strânge probe care sunt importante pentru un proces penal. În cadrul acestui proces, judecătorul va aplica o pedeapsă autorului unei infracțiuni sexuale.

BIBLIOGRAFIE

Convenția Consiliului Europei de la Istanbul privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, 2011 disponibilă la: <https://rm.coe.int/168046253e>

Directive (EU) 2024/1385 of the European Parliament and of the Council of 14 May 2024 on combating violence against women and domestic violence, disponibilă la: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj/eng>

Bragă, Andreea. 2023. Cum stăm cu drepturile femeilor? Raport de Monitorizare privind Violența de Gen. Centrul FILIA. Disponibil la: https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/12/Raport-monitorizareVIF_2023_Centrul-FILIA.pdf. European Institute for Gender Equality, 2024

Arczewska, Magdalena. 2019. Zagraniczne Systemy Przeciwdziałania Przemocy Domowej a Polskie Prawodawstwo [Foreign Domestic Violence Prevention Systems and Polish Legislation]: https://wydawnictwo.iws.gov.pl/wpcontent/uploads/2019/11/ARCZEWSKA_zagraniczesystemy.pdf

European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers. 2020. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European

⁶⁷ <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3447/wet-seksuele-misdrijven-voorbereiding-en-nulmeting-summary.pdf?sequence=3&isAllowed=y>

⁶⁸ <https://www.politie.nl/binaries/content/assets/politie/onderwerpen/slachtofferzorg/vertaalde-folders/1c197e89-a007-4281-ac3d-abb1fb4d6d2e.pdf>

Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: EU Strategy on Victims' Rights (2020–2025): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0258>

European Institute for Gender Equality, 2025. Gender-Based Violence. Available online: https://eige.europa.eu/gender-basedviolence?language_content_entity=en

European Parliament. 2012. Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 Establishing Minimum Standards on the Rights, Support and Protection of Victims of Crime, and Replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32012L0029>

Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence (GREVIO), 2025, 6th General Report on GREVIO's Activities: <https://rm.coe.int/6th-general-report-on-grevio-s-activities/1680b5cbe8>

Bodea, B. (2025) - The perspective of the European Court of Human Rights over incriminations relating to sexual offenses. European Journal of Law and Public Administration, 12(2), 1-10 – <https://doi.org/10.18662/eljpa/12.2/261>

Gender Equality Index - Romania. Disponibil la https://eige.europa.eu/modules/custom/eige_gei/app/content/downloads/factsheets/RO_2024_factsheet.pdf.

FRA, EIGE, Eurostat. 2024. EU Gender-Based Violence Survey – Key Results: Experiences of Women in the EU-27, Publications Office of the European Union, Luxembourg: <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/eu-gender-violence-survey-keyresults>

Raportul de evaluare GREVIO privind măsurile legislative și de altă natură care dau efect prevederilor Convenției Consiliului Europei, privind prevenirea și combaterea Violenței împotriva femeilor și violența domestică. Disponibil la: <https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2024/04/Raport-de-evaluareGrevio-RO.pdf>.

UNICEF, 9 octombrie 2024, Over 370 million girls and women globally subjected to rape or sexual assault as children. Comunicat de presă. Disponibil la: <https://www.unicef.org/press-releases/over-370-million-girlsand-women-globally-subject>

<https://www.juridice.ro/428421/dimensiunea-juridica-a-plangerii-prealabile.html>

<https://revista.universuljuridic.ro/aspecte-controversate-privind-plangerea-prealabila-ca-mod-de-sesizare-a-organului-de-urmarire-penala/>

<https://womenlobby.org/ewl-observatory-analysis-of-definitions-of-rape-in-the-eu-the-added-value-of/>

https://www.researchgate.net/publication/379567454_Ineffectiveness_of_the_Right_to_Compensation_for_Victims_of_Sexual_Violence_A_Comparison_Between_Five_EU_Member_States

<https://www.dw.com/en/istanbul-convention-how-a-european-treaty-against-womens-violence-became-politicized/a-56953987>

https://bra.se/download/18.1537f1c6192bd251bfc324e/1730185195954/2020_6_The_new_consent_law_in_practice.pdf

https://www.theadvocatesforhumanrights.org/Res/Estonia%20GBV%20AHR_WISC%20FV.pdf - Estonia

<https://www.rfi.fr/ro/fran%C5%A3a/20251030-fran%C5%A3a-schimb%C4%83-defini%C5%A3ia-penal%C4%83-a-violului-%C5%9Fi-a-agresiunilor-sexuale> – Franța

[Νόμος 3500/2006 | Νομοθεσία | Lawspot](#) - Grecia

<https://www.giurisprudenzapenale.com/2023/05/11/violenza-sessuale-ai-fini-della-consumazione-del-reato-e-richiesta-la-mera-mancanza-di-consenso-e-non-la-manifestazione-di-dissenso/> - Italia

[BOE-A-2022-14630 Ley Orgánica 10/2022, de 6 de septiembre, de garantía integral de la libertad sexual.](#) - Spania

Jurisprudența CEDO:

- **Valabilitatea sau lipsa consimțământului:** M.C. împotriva Bulgariei (cererea nr.39272/98), M.G.C. împotriva României (cererea nr. 61495/11); I.C. împotriva României (cererea nr.36934/08), E.B. împotriva României (cererea nr. 49089/10);
- **Absența dovezii rezistenței victimei ori a probei „directe” a violului sau lipsa dovezilor materiale ale faptei de viol:** M.G.C. împotriva României (cererea nr. 61495/11); I.C. împotriva României (cererea nr.36934/08), M.C. împotriva Bulgariei (cererea nr. 39272/98), E.B. împotriva României (cererea nr. 49089/10)
- **Evaluarea contextuală a credibilității declarațiilor și verificarea tuturor împrejurărilor:** M.C. împotriva Bulgariei (cererea nr. 39272/98);
- **Victimă vulnerabilă (vârsta fragedă sau dizabilitatea victimei):** M.C. împotriva Bulgariei (cererea nr. 39272/98), M.G.C. împotriva României (cererea nr. 61495/11); I.C. împotriva României (cererea nr. 36934/08), E.B. împotriva României (cererea nr.49089/10), C.A.S. și C.S. împotriva României (cererea nr. 26692/05);
- **Contra-interogarea victimei (evitarea confruntării directe cu agresorul, posibilitatea de a depune mărturie în absența agresorului, abordare delicată, fără remarci ofensatoare și umilitoare, supravegherea formei și conținutului întrebărilor):** J.L. împotriva Italiei (cererea nr. 5671/16), Y. împotriva Sloveniei (cererea nr. 41107/10);

ANEXĂ

Tabel privind reglementări în cazul victimelor unor infracțiuni sexuale în state membre UE

Nr. crt.	State membre UE	Infracțiuni sexuale	Lege/ act normativ/ articol	Plângerea prealabilă în cazul victimelor infracțiunilor sexuale
1.	AUSTRIA	În Austria, violul face obiectul sancțiunilor penale. În caz de acte de violență domestică, procedura penală se poate declanșa la sesizarea oricărui cetățean care are dovezi că un astfel de act a avut loc. Protecției victimelor a fost în centrul aproape tuturor schimbărilor aduse legislației penale, iar prin <i>Legea de modificare a procedurii penale din 2024</i> (Strafprozessrechtsänderungsgesetz - StPRÄG din 10 decembrie 2024 intrată în vigoare în 2025 printre altele, a înregistrat următoarele îmbunătățiri în domeniul protecției victimelor: - Introducerea posibilității ca victimele să solicite transferul datelor lor cu caracter personal către o instituție enumerată în temeiul art. 66b alin. 3 din Codul Penal, la alegerea victimei, dacă este necesar în scopul contactării și consilierii cu privire la posibilele cereri de ajutor menționate în temeiul art. 66b alin. 1 din Codul Penal (articolul 66 alin. (1) – alin. (1c) din Codul Penal); - Introducerea posibilității ca potențialele victime să depună o cerere de urmărire penală pentru infracțiune în cazul în care nu au fost inițiate	Art. 201 din Codul penal (Strafgesetzbuch - StGB) prevede violul ca fiind constrângerea unei alte persoane la un act sexual sau la un act sexual echivalent prin violență, amenințări periculoase sau priver de libertate.	În cazul infracțiunii de <i>viol</i>, procedura penală se declanșează în urma plângerii prealabile a victimei, chiar dacă aceasta nu a suferit vătămări fizice grave.

		proceduri prealabile din motive legale sau faptele relatate nu au dat naștere unei suspiciuni inițiale privind o infracțiune (art.197c din Codul Penal); - Relaxarea cerințelor formale pentru cererile de continuare a urmăririi penale (art.195 alin.(2) din Codul Penal);		
2.	CIPRU	Art. 144 din Codul penal prevede violul în continuare drept „infracțiune împotriva moralității”. Se introduce o infracțiune distinctă de agresiune sexuală prin penetrare cu un obiect sau orice parte a corpului (art. 146B), pentru care lipsa consimțământului este de asemenea, un element constitutiv al infracțiunii, alături de forță, amenințare sau frică.	Codul penal, art.144, art.146B	Urmărirea penală a infracțiunilor de violență sexuală este, în general, gestionată din oficiu (automat de către stat) odată ce se întocmește un raport, în special după ratificarea Convenției de la Istanbul. Aceasta înseamnă că poliția trebuie să investigheze, iar biroul Procurorului General poate iniția urmărirea penală indiferent dacă victima urmărește sau nu cazul în mod oficial, iar procedurile pot continua chiar dacă victima își retrage declarația.
3.	ESTONIA	Codul penal estonian la art. 141(1) definește violul ca fiind „actul sexual cu o persoană împotriva voinței acesteia prin utilizarea forței sau profitarea de o situație în care persoana nu este capabilă să „opună rezistență sau să înțeleagă situația” și stabilește pedeapsa la închisoare de la 1 la 6 ani.	Codul penal, art.141, art.143	Urmărirea penală a infracțiunilor de violență sexuală se desfășoară, în general, din oficiu (în numele statului) odată ce autoritățile iau cunoștință de incident, ceea ce înseamnă că procedurile penale nu depind întotdeauna de o plângere oficială din partea victimei, în special în cazurile grave.

4.	DANEMARCA	Codul penal danez prevede că actul sexual cu o persoană fără consimțământul acesteia constituie viol. Pe 17 decembrie 2020, Parlamentul danez a adoptat o lege care recunoaște actul sexual fără consimțământ drept viol. Proiectul de lege a fost posibil datorită unui acord multipartinic încheiat în septembrie pentru modificarea Codului Penal.	Codul Penal, Art. 216(1) <i>Următoarele modificări au fost aduse Codului penal, conform Legii consolidate nr. 1650 din 17 noiembrie 2020, astfel cum a fost modificată prin articolul 1 din Legea nr. 1832 din 8 decembrie 2020:</i> 1. Articolul 216, subsecțiunea 1, se modifică după cum urmează: „Oricine întreține un act sexual cu o persoană care nu și-a dat consimțământul la acesta se pedepsește cu închisoare de până la 8 ani pentru viol.”	Violul este o infracțiune publică (art 216 din Codul penal) și poate fi urmărit penal din oficiu. Noua legislație privind consimțământul (2021) definește violul ca fiind sex fără consimțământ, ceea ce a consolidat accentul pus pe investigarea acestor cazuri. Procuratura este supusă principiului obiectivității (art. 96 din Legea privind administrarea justiției), ceea ce înseamnă că trebuie să urmărească cazurile rapid și temeinic, indiferent de implicarea personală a victimei. Cerința de investigare ex officio a violurilor este aplicată în conformitate cu Convenția de la Istanbul, pe care Danemarca a ratificat-o.
5.	FRANȚA	Infracțiunile sexuale sunt incriminate de Codul penal și Legea nr. 94-89 din 1994, cu modificările ulterioare care prevede ca violul săvârșit de un partener (inclusiv în cuplurile necăsătorite, cupluri căsătorite, și în uniunile civile) constituie o circumstanță agravantă în cadrul acțiunii penale. Pedepsa pentru viol este de 15 de ani de închisoare, care poate fi majorată în funcție de vârsta victimei sau natura relației dintre violator și victimă. De asemenea, definiția legală a violului a fost extinsă în anul 2025 pentru a include noțiunea	Infracțiunea este reglementată în Codul penal, Paragraful I, „Despre viol”. Art. 222-23 definește infracțiunea de viol ca „orice act de penetrare sexuală, de orice natură ar fi, comis asupra persoanei prin violență, constrângere, amenințare sau surprindere.	Procedura de urmărire penală se poate declanșa la denunțul oricărei persoane care deține dovezi ca un act de natură sexuală a avut loc, și indiferent dacă acesta este făcut prin telefon sau de către o persoană care nu dorește să-și dezvăluie identitatea, la cererea părții vătămate sau din oficiu. Retragerea plângerii din partea victimei nu are efect asupra urmăririi penale, procurorul

		de <i>lipsă de consimțământ</i> . Anterior, violul era definit ca un act sexual săvârșit cu „violență, constrângere, amenințare sau surpriză”. În prezent, violul reprezintă <i>orice act sexual în care nu există un consimțământ</i> „informat, specific, anterior și revocabil” este sancționat. Tăcerea sau absența reacției nu implică consimțământ.		putând decide continuarea acesteia, independent de voința acesteia. Declarațiile scrise, certificatele medicale, fotografiile, precum și orice alte informații referitoare la comportamentul anterior ori actual al agresorului, constituie probe suficiente, astfel încât prezența în instanță a victimei nu este necesară.
6.	ITALIA	Art. 609-bis din Codul Penal, introdus prin Legea nr. Nr.66/1996, a mutat infrațiunea de violență sexuală din sfera moralității publice în categoria infracțiunilor contra persoanei. Oricine comite sau determină acte sexuale fără consimțământul liber și actual al celeilalte persoane va fi pedepsit cu închisoare de la 6 la 12 ani. Consimțământul este definit ca o „manifestare liberă, conștientă și neechivocă a voinței persoanei de a participa la actul sexual”, valabilă pe toată durata actului și revocabilă în orice moment. Consimțământul obținut prin constrângere, abuz de autoritate fizică sau psihică nu este considerat valid.	<u>Codul penal</u> , art.609 bis <u>Delitti sessuali</u> (artt. 609-bis, 609-ter, 609-quater, 609-quinquies e 609-octies c.p.). Legea nr.69/2019 privind protecția victimelor violenței domestice și sexuale a majorat, atât pedeapsa minimă, cât și pedeapsa maximă pentru violență sexuală, ridicând pedeapsa minimă de la 5 la 6 ani, iar pedeapsa maximă de la 10 la 12 ani de închisoare.	<i>Infrațiunea de <u>violență sexuală</u> (violul) se poate investiga din oficiu dacă este săvârșită împotriva unui minor - Curtea de Casație Penală, Secția a III-a, sentința nr. 9212 din 6 martie 2023.</i> <i>Infrațiunea de violență sexuală este definită ca fiind comiterea de acte sexuale într-un mod insidios, brusc și întotdeauna nedorit, însoțite de comentarii fizice dure, exprimate într-un limbaj vulgar și uneori violent.</i> <i>Starea psihologică a părții vătămate, care în acest caz era minoră și practic abandonată de familia sa, precum și exploatarea nevoii sale de o figură de referință paternă și teama de a pierde această afecțiune, nu permit recunoașterea circumstanțelor atenuante prevăzute în ultimul paragraf al</i>

				articolului 609-bis din Codul penal. <i>Infrațiunea prevăzută la art. 609-bis este urmărită din oficiu dacă este comisă – ca în acest caz – împotriva unei persoane care nu a împlinit 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunii.</i>
7.	GRECIA	Violența împotriva femeii este sancționată drept o violare a dreptului la viață și a dreptului la integritatea corporală a fiecărei persoane. Art. 336 (1) din Codul penal incriminează violul în afara familiei. Pedepsa pentru această infracțiune sexuală este închisoarea de la 5 ani la 20 de ani, sau cel puțin 10 ani dacă este comis de două sau mai multe persoane. Art. 336 și următoarele din Codul penal preved că violența sexuală și violul sunt infracțiuni împotriva libertății sexuale.	Codul penal/ Legea nr. 3500/2006 sancționează violența domestică și violul marital (a intrat în vigoare în 2007). Conform acestei legi definiția noțiunii de violență în familie, îmbracă mai multe forme: șantaj financiar, umilire sexuală, loviri, viol.	Legea nr. 3500/2006 privind combaterea violenței domestice reprezintă principalul cadru normativ care o definește ca fiind abuzul fizic, psihologic, sexual sau economic în context familial, inclusiv soți/soții, parteneri/partenere de concubinaj și rude până la gradul al patrulea. Printre caracteristicile cheie se numără urmărirea penală din oficiu (nu este necesară depunerea unei plângeri prealabile), pedepse stricte și măsuri de protecție, cum ar fi îndepărtarea infractorului din domiciliu.
8.	LETONIA	Art.159(1) din Codul penal definește violul ca fiind un „act de natură sexuală prin care se profită de starea de neputință a victimei sau un act sexual împotriva voinței victimei exercitat prin violență, amenințări sau prin folosirea încrederii, autorității sau exercitarea altei influențe asupra victimei”.	Codul penal, art.159 (1)	Urmărirea penală a infracțiunilor de violență sexuală se desfășoară, în general, din oficiu, ceea ce înseamnă că statul urmărește penal aceste infracțiuni indiferent dacă victima depune sau menține o plângere prealabilă. Reformele penale din 2016 au introdus această

				abordare pentru viol, violență sexuală și alte infracțiuni sexuale și au sporit protecția pentru „victimele special protejate”, care includ <i>victimele agresiunii sexuale sau ale violenței domestice</i> .
9.	POLONIA	Art.197 Cod penal prevede că: „Oricine obligă o altă persoană să întrețină raporturi sexuale prin violență, amenințări ilegale sau înșelăciune sau în orice alt mod fără consimțământul acesteia, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 15 ani.”	Codul penal, art.197 (1) Conform art. 185a-185c din Codul de procedură penală, instanța este obligată să audieze persoanele vulnerabile. Prin urmare, instanța efectuează audierea unui martor, chiar înainte de începerea procesului, astfel încât <i>martorul să nu fie nevoit să depună din nou mărturie în timpul procesului</i>; acest lucru este pentru a preveni traumatizarea sau victimizarea ulterioară. Martorii vulnerabili cărora li se acordă această dispensă sunt copiii sub vârsta de 15 ani care sunt victime sau martori ai unor infracțiuni sexuale sau infracțiuni împotriva familiei. De asemenea, <i>se aplică tuturor victimelor violului sau</i>	Art. 52a din Codul de Procedură penală, prevede că evaluarea individuală a protecției victimelor (inclusiv pentru infracțiunile sexuale), atât ca parte la procedură, cât și ca martor, trebuie luată în considerare. Această prevedere, în formularea actuală a alin.1, arată că, în cazul acțiunilor probatorii cu participarea victimelor, ținând cont de necesitatea aplicării măsurilor de protecție a victimelor, organul care efectuează procedurile penale trebuie să determine circumstanțele cauzei, condițiile personale caracteristice, în ceea ce privește amploarea consecințelor negative ale infracțiunii. Conform alin.3 al art. 58a din Codul de procedură penală, constatările menționate la alin.1 se fac de către organul care efectuează procedurile penale utilizând un chestionar individual de evaluare a victimei, bazat pe

			ale altor infracțiuni sexuale, indiferent de vârsta victimei.	un model elaborat de Ministrul Justiției, înainte de începerea urmăririi penale.
10.	PORTUGALIA	Codul penal pedepsește infracțiunile sexuale, violența în familie și violența exercitată asupra minorilor. De asemenea, este recunoscut violul marital. Violul este prevăzut de <i>art. 164 din Codul penal</i> portughez care incriminează orice tip de constrângere. Astfel, constrângerea unei alte persoane de a „(a) se angaja în copulație, act sexual anal sau act sexual oral cu făptuitorul sau cu o altă persoană; sau b) efectua acte de introducere vaginală, anală sau orală a părților corpului sau a obiectelor este pedepsibilă”. Același articol incriminează și constrângerea prin violență sau amenințare gravă, sau după ce persoana a fost inconștientă sau incapabilă să reziste, de a efectua sau tolera astfel de acte și prevede pedepse mai severe în acest caz. Tot același articol, la alin. 3, oferă o definiție a consimțământului, ca fiind „înțeles ca orice mijloc, neprevăzut în alin.1, utilizat pentru a efectua actele menționate în articol împotriva voinței cunoscute a victimei”.	<u>Codul penal</u>, Violul (art. 164) și agresiunea sexuală (art. 163) sunt tratate ca infracțiuni semi-publice, ceea ce înseamnă că procesul începe cu o plângere din partea victimei. De asemenea, violența sexuală în cadrul unei relații (violul conjugal, violența în cuplu) este adesea tratată în cadrul mai strict al „violenței domestice” (art. 152 Cod pen, unde urmărirea penală publică necesită o plângere.	Începerea urmăririi penale în cazul infracțiunilor sexuale poate fi declanșată și fără existența plângerii penale, dacă este în interesul victimei și dacă aceasta nu se împotrivesc. Astfel, în cazuri specifice, de gravitate ridicată sau când victima este minoră, Parchetul poate iniția ancheta și urmărirea penală din oficiu.

11.	SPANIA	La 6 septembrie 2022, Parlamentul spaniol a adoptat proiectul de lege privind garanția completă a libertății sexuale. Legea nr.10/ 2022 cunoscută în Spania sub numele de legea „da înseamnă da” (<i>solo sí es sí</i>) prevede consimțământul sexual pozitiv. Astfel, conform art.178 Cod penal, consimțământul sexual este înțeles ca atare numai atunci când este exprimat liber prin acte care, în lumina circumstanțelor cazului, arată în mod clar voința persoanei. Orice act sexual comis împotriva libertății sexuale a unei alte persoane fără consimțământul acesteia este considerat agresiune sexuală („<i>agresión sexual</i>”) și, prin urmare, se pedepsește cu 4 ani de închisoare.	Codul penal reglementează infracțiunea de viol în Titlul VIII, „Infracțiuni împotriva libertății și indemnității sexuale”, Capitolul I intitulat „Agresiunile sexuale”, art. 178-179 De asemenea, Tribunalul Suprem spaniol a stabilit prin jurisprudență încă din anul 1995 și ulterior prin sentințe relevante (ex: STS 254/2019) violul marital ca fiind o infracțiune și violența sexuală poate fi comisă de un soț asupra celuilalt. De asemenea, instanța supremă a reconfirmat că „nu există datorie conjugală” care să justifice violența sexuală.	În Spania, nu este necesar ca victima unei infracțiuni sexuale să depună plângere prealabilă pentru începerea procedurilor penale împotriva agresorului.
12.	SUEDIA	În Suedia, violarea integrității femeii a fost recunoscută ca infracțiune încă din anul 1998 și este definită sub forma infracțiunilor împotriva vieții, a libertății sau infracțiunilor sexuale comise împotriva unei femei cu care agresorul a avut sau are o relație intimă. Această infracțiune este sancționată cu închisoare de la 6 luni la 6 ani, putând fi mai mare în caz de vătămare sau	Cod penal Din 2018, Suedia și-a modificat legislația privind infracțiunile sexuale pentru a extinde definiția violului la orice act de penetrare comis	Procedura penală, în caz de violență intimă, se poate declanșa în urma reclamației oricărei persoane care poate dovedi actul de violență, astfel încât

		rănire. Violul marital constituie o infracțiune distinctă.	fără consimțământul victimei. O particularitate a legislației suedeze este introducerea unor noi infracțiuni sexuale - viol „din neglijență” și <i>agresiune sexuală din neglijență</i>, care sunt supuse unei pedepse penale (cu închisoarea) mai puțin severe decât violul în sine. În astfel de situații, făptuitorul nu are intenția activă de a comite viol, dar este grav neglijent în ceea ce privește circumstanța că cealaltă persoană nu participă în mod voluntar.	victima nu este obligată să depună plângere împotriva agresorului.
13.	ȚĂRILE DE JOS	<i>Infracțiunile sexuale</i> (ex: <i>violul</i>) pot fi urmărite penal din oficiu (parchetul și poliția pot iniția o anchetă și pot urmări penal un suspect, chiar dacă victima nu a depus o plângere oficială. <i>Violul</i> este reglementat ca fiind o infracțiune gravă (articolul 242 din Codul Penal olandez).	Odată cu introducerea noii Legi privind infracțiunile sexuale (1 iulie 2024), accentul s-a mutat asupra actelor sexuale comise împotriva voinței. Constrângerea nu mai este necesară pentru condamnare, iar termenul de prescripție pentru toate formele de viol nu se mai aplică.	Deși <i>urmărirea penală din oficiu este posibilă</i>, în practică se solicită adesea raportarea victimelor pentru a consolida probele

			<i>Noua lege nu mai necesită dovezi ale constrângerii pentru a dovedi violul sau agresiunea sexuală. Constituie infracțiune dacă era clar că cealaltă persoană nu dorea să aibă relații sexuale, dar cineva a persistat oricum. Dacă există dovezi de constrângere, vinovatul poate primi o pedeapsă mai aspră.</i>	
--	--	--	---	--